Περί νηστείας (Δημήτριος Παναγόπουλος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 16 Νοεμβρίου, 2016

Εάν η νηστεία, όπως θα αποδείξουμε στη συνέχεια, είναι **μέσο απαραίτητο για τη σωτηρία της ψυχής του ανθρώπου**, τότε μόνο θα πρέπει να καταργηθεί, όταν εκλείψουν και οι εχθροί της, δηλαδή η σάρκα και ο Διάβολος. Κάποιοι ζητούν την κατάργησή της λέγοντας ότι οι περισσότεροι όχι μόνο δεν νηστεύουν, αλλά και αγνοούν τις νηστείες.

Το επιχείρημα είναι πολύ αστείο, ώστε να καταργήσουμε ένα ιερό και ευεργετικό για τη σωτηρία των ψυχών μας θεσμό, με μόνο δικαιολογητικό ότι οι πολλοί δεν τον εφαρμόζουν.

Διότι τότε θα πρέπει να καταργήσουμε και κάθε άλλο που δεν ακολουθεί ο πολύς κόσμος, δηλαδή αγνότητα, παρθενία, τιμιότητα, ειλικρίνεια, και να τα αντικαταστήσουμε με διαφθορά, πορνεία, μοιχεία, απάτη, κλοπή, ψεύδος κ.τ.τ., διότι το ποσοστό αυτών των ανθρώπων σήμερα είναι μεγαλύτερο.

Άνθρωποι, λεγόμενοι χριστιανοί, που δεν γνωρίζουν όμως τις εντολές του Χριστού και κατά συνέπεια δεν τις τηρούν, ή που τις γνωρίζουν και δεν τις τηρούν, ούτε είναι, ούτε πρέπει να λέγονται χριστιανοί.

Ο Χριστός συνδύασε άρρηκτα την πίστη με την τήρηση των εντολών, λέγοντας: «*Εάν τις αγαπά με, τον λόγον μου τηρήσει*» (Ιω. 14:23) και «*Ο μη αγαπών με τους λόγους μου ου τηρεί*» (Ιω. 14:24), και πάλι: «*Ου πας ο λέγων μοι Κύριε Κύριε εισελεύσεται εις την βασιλείαν των ουρανών, αλλ' ο ποιών το θέλημα του πατρός μου του εν ουρανοίς*» (Ματθ. 7:21).

Οι άνθρωποι λοιπόν που δεν ενδιαφέρονται να μάθουν τους θεσμούς της θρησκείας τους, ενώ την ίδια στιγμή κατά κόσμον γνωρίζουν τα πάντα, πολλές φορές δε και πολλά επιζήμια, αυτομάτως απορρίπτουν τον Ιδρυτή Αυτής, τον Ιησού· γι' αυτό ούτε είναι, ούτε πρέπει να λέγονται χριστιανοί και ας μην πλανόμαστε.

Η νηστεία υπάρχει **νομοθετημένη από τον ίδιο τον Θεό** στον Παράδεισο: «*Και ενετείλατο Κύριος ο Θεός τω Αδάμ, λέγων· από παντός ξύλου του εν τω Παραδείσω βρώσει φαγή, από δε του ξύλου του γινώσκειν καλόν και πονηρόν, ου φάγεσθε απ' αυτού· η δι' αν ημέρα φάγητε απ' αυτού, θανάτω αποθανείσθε*» (Γεν. 2:16-17). Και ο **Μέγας Βασίλειος** ερμηνεύει: «*Η νηστεία νομοθετήθηκε στον Παράδεισο. Ο Αδάμ*

έλαβε την πρώτη εντολή: «Από το δέντρο της γνώσεως του καλού και του κακού δεν θα φάτε», και το «δεν θα φάτε» είναι νομοθεσία νηστείας και εγκράτειας. Αν η Εύα νήστευε από το δέντρο, δεν θα χρειαζόμασταν τώρα αυτή τη νηστεία· ας νηστέψουμε λοιπόν, για να επανέλθουμε στον Παράδεισο».

Ώστε δεν είναι απλώς ένδειξη υποταγής στο θέλημα του Θεού ή εξωτερίκευση πίστεως ή έκφραση συντριβής, όπως βλέπουμε στους Νινευΐτες (Ιωνάς κεφ. 3), ή απλός τύπος της Παλαιάς Διαθήκης, αλλ' **ουσία** σοβαρή και σπουδαία, η οποία πολύ **βοηθάει στη σωτηρία της ψυχής του ανθρώπου**. Απόδειξη ότι ο ίδιος **ο Χριστός πρώτος νήστεψε** «*ημέρας τεσσαράκοντα και νύκτας τεσσαράκοντα*» (Ματθ. 4:4), καθότι σαράντα ημέρες ήταν πειραζόμενος από τον Διάβολο, και «*ουκ έφαγεν ουδέν εν ταις ημέραις εκείναις*» (Λουκ. 4:2).

Δεν είναι λοιπόν εφεύρεση ανθρώπινη η νηστεία, αλλά θεία, και έχει δοθεί ως «όπλο» στον άνθρωπο, ώστε σε συνδυασμό με την «προσευχή» να καταστεί αήττητο κατά του εχθρού μας Διαβόλου, ο οποίος εμφωλεύει εντός της σάρκας μας, η οποία νυχθημερόν εργάζεται για την απώλεια της ψυχής μας.

Δια Πνεύματος Αγίου δε, **ο Ιωβ προσδιορίζει τον Διάβολο, την έδρα του και τη δύναμή του** ως εξής: «*Η δύναμις αυτού (του Σατανά) επ' ομφαλού γαστρός*» (Ιώβ 40:16).

Όταν λοιπόν η Εκκλησία του Χριστού η Ορθόδοξη θεσπίζει νηστεία, άλλοτε αυστηρή, όπως της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, του 15Αυγούστου κλπ., και άλλοτε ήπια, όπως των Χριστουγέννων και των Αγίων Αποστόλων, σκοπό έχει τη **σωτηρία της ψυχής** των τέκνων της.

Οι άγιοι του Θεού άνθρωποι για τη νηστεία εκφράζονται ως εξής:

α) «*Ας αγαπήσουμε τη νηστεία, διότι είναι μητέρα της σωφροσύνης και πηγή κάθε φιλοσοφίας*» (Χρυσόστομος).

β) «*Η νηστεία γεννά Προφήτες, ενισχύει τους δυνατούς· η νηστεία δίνει σοφία στους νομοθέτες· είναι αγαθό φυλακτήριο της ψυχής, ασφαλής σύνοικος για το σώμα, όπλο για τους αρίστους, γυμναστήριο για τους αθλητές· αυτό αποκρούει τους πειρασμούς, αυτό ενισχύει στους αγώνες της ευσέβειας· είναι σύνοικος της νήψεως, δημιουργός της σωφροσύνης· στους πολέμους ανδραγαθεί, στην ειρήνη γαληνεύει*» (Μ. Βασίλειος).

γ) «*Το λάδι παχύνει τον αθλητή, ενώ η νηστεία δυναμώνει τον ασκητή της ευσέβειας· ώστε, όσο αφαιρείς από τη σάρκα, τόσο θα κάνεις την ψυχή να λάμπει από την πνευματική ευεξία… επιπλέον όλο τον χρόνο η νηστεία είναι ωφέλιμη σ' αυτούς που*

την διαλέγουν· διότι ούτε οι δαίμονες τολμούν να πειράξουν αυτόν που νηστεύει, αλλά και οι φύλακες της ζωής μας άγγελοι παραμένουν με μεγαλύτερη προθυμία στους καθαρμένους με τη νηστεία» (ο ίδιος).

δ) «*Η νηστεία ανεβάζει την προσευχή στον ουρανό, σαν να γίνεται γι' αυτήν φτερό για την άνω πορεία· η νηστεία είναι η αύξηση των οίκων, η μητέρα της υγείας, ο παιδαγωγός της νεότητας, ο στολισμός των ηλικιωμένων, ο καλός συνοδός των οδοιπόρων, ο ασφαλής σύντροφος των συνοίκων*» (ο ίδιος).

ε) «*Είσαι πλούσιος; Μη περιφρονήσεις τη νηστεία, απαξιώνοντας να την πάρεις στο τραπέζι σου, ούτε να τη διώξεις ντροπιασμένη από το σπίτι σου νικημένη από την ευχαρίστηση, μη τυχόν σε καταγγείλει στον Νομοθέτη των νηστειών, και με την καταδίκη σού προξενήσει πολλαπλάσια στέρηση, ή από σωματική αρρώστια ή από κάποια άλλη λυπηρή περίσταση*» (ο ίδιος).

στ) «*Μέγα αγαθό η νηστεία· αυτή αφανίζει τα τραύματα του αμαρτωλού· αυτή κατευνάζει και καταπραΰνει τις φλεγμονές των σαρκικών παθών· αυτή είναι το καλό χωράφι που βλαστάνει τον καρπό της ευφροσύνης· αυτή είναι φίλος που μάχεται γενναία τους πολεμίους*» (Συμεών Μεταφραστής).

ζ) «*Οι άγγελοι είναι αυτοί που σε κάθε εκκλησία απογράφουν αυτούς που νηστεύουν· βλέπε, μήπως για μικρή ηδονή φαγητών στερηθείς την απογραφή του αγγέλου και καταστήσεις τον εαυτό σου υπόδικο λιποταξίας σ' Αυτόν που σε στρατολόγησε*» (Μ. Βασίλειος).

η) «*Βόρβορος που αποξηράνθηκε δεν θα ευχαριστήσει πλέον τους χοίρους, και σάρκα που μαράθηκε δεν θα αναπαύσει πλέον τους δαίμονες*» (Ισαάκ ο Σύρος).

8) «*Εισροή αίματος προξενεί εκροή πνεύματος*» (Μάρκος ο Ασκητής).

Κατόπιν λοιπόν όλων αυτών νομίζουμε ότι **είναι περιττή η γνώμη των ειδικών, διότι ειδικοί δεν είναι εκείνοι που μελετούν τη νηστεία, αλλά εκείνοι, που ζουν τη νηστεία, δηλαδή εκείνοι που οι ίδιοι νηστεύουν και που μας ομιλούν πλέον όχι από θεωρία αλλά από πείρα, όπως οι παραπάνω Άγιοι.**

[Από το περιοδικό «Όσιος Φιλόθεος της Πάρου» τ. 4, Ιανουάριος – Απρίλιος 2002, Εκδ. Ορθόδοξος Κυψέλη, σελ. 111 (αποσπάσματα)]

(Πηγή ηλ. κειμένου: koinoniaorthodoxias.org)